

אור הרשב"י

אחד אחד נמצא בנו לא הויק ולא בטל גזרתו ע"כ. הרי מבואר מה שאמרנו.

ואם אנו סבורים דאף כי הקב"ה לא גלהו לאבריו שהם לנביאים דרך נבואה ולא למלאכי השרת כמשאז"ל על פסוק (מד"ר תהלים פ"ט) כי יום נקם בלבי דמ"מ ללבו ויהיה זה לחכם דעדיף מנביא שהוא מושפע ממדת החכמה שבה ל"ב נתיבות כמספר לב ובפרט בהיותו צדיק שהוא גדול ממלאך השרת כמשאז"ל גילהו אני אומר שלרשב"י בפ' ואתחנן דף ר"ע ע"א לא נעלם ממנו והוא דקאמר התם על ענין אחרית הימים דרומז לשכינה ז"ל וקב"ה זמין לאתבא לה לאתראה הה"ד והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' וגו' ודא הוא יום ומדשאר צל למעבד בשרותא דיומא אחרא כמה בזמנא דאתחריב בי מקדשיא הוה ונטה צל למיעל הה"ד אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב יום וצל הוא סוף גלותא ושיעורא דהאי צל שית קמציץ ופלגא ובגודל דמשחא דבר נש גבר בין גוברין ודוכרנא דהאי רוא דבין חברייא דכתיב כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ כי תמול אנחנו בגלותא ולא הוינא ידעי כי צל ימינו עלי ארץ לאשראה לון קב"ה עלי ארץ ע"כ. ופירושו לע"ד על פי הקדמות אלו יובן והוא דאנן ידעינן דתריץ אלפינן שנינן והם שני ימים של הקב"ה הם ימות המשיח כמשאז"ל ומדינא לא נגזר על ישראל שיהיו בגלות כי אם יום

אחד מצערו ואחד על אויבו השמח בראות השפלתו ושעבודו תחת ידו וזה בא לו מפני שהוא דור שכלו חייב וזה אמרו בכל חטאתיה ומדה כנגד מדה היא זו (להענושים) (להענישם) ע"י האומות לפי שחטאם בא ע"י שלמדו ממעשיהם וכדכתיב (תהלים פרק ו' פס' ל"ה) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם ולכן קצת מרז"ל היו אומרים (סנהדרין דף צ"ח ע"ב) ייתי ולא אחמיניה כי מתפחדים היו מאלו הצרות הכפולות וקצתם לא היו מתפחדים מזה כי בטוחים היו בחסד ה' שלא יביא הצרות האלו על ישראל בבת אחת אם לא יחטאו חטאות גדולות סמוך לקץ אלא יחלקם לחלקים ויביאם עליהם מעט מעט בכל דור ודור עד שלא ישאר לבוא בעת קץ מהם להשלים חובותם כי אם מעט ובטוח אני שכך הוא ודאי כי צרות הרבה עברו על ישראל בגלות זה האחרון ולכן אל יקוץ אדם בקץ משיח מפני פחד הצרות כי רחמי שמים מרובים ואינו חפץ לכלות ב"מ אומתו (והתמימה) (התמימה) בשפוך עליה (חמתן) (חמתו) בבת אחת אלא גובה את חובו מהם מעט מעט כמשאז"ל והכי איתא במדרש (מדרש תהלים פ"ו) על פסוק ה' אל באפך תוכיחנו ר' הונא אמר, (במדרש איתא ר' הנינא) משל למלך שכעס על בנו ולפניו אבן גדולה ונשבע שהוא זורק בו את בנו אמר המלך אם זורקו אני על בני אין לו חיים מה עשה כתתו ועשו צרות קטנות והיה זורק בו

אור הרשב"י

אחד מהם כמשאול" (איכה פרק א' פס' י"ג) על פסוק כל היום דוה והכי אמרינן בזהר וירא דף קט"ו ע"ב ז"ל אמר ר' יוסי ועם כל דא יומא חד יהיה כנסת ישראל בגלות עפרא ולא יתיר אמר ר' יהודה הכי אמרו אבל תא חזי וכו' ובגין כך היא שכיבת לעפרא כל ההוא יומא דנא ומאן איהו אלף חמשאה ואע"ג דאקדמת בגלות עד לא יעול ההוא אלף חמשאה רזא דה"א ע"כ. הרי מבואר דיום אחד דגלות הוא יום ראשון כלו מתרי אלפי שני דימות המשיח והגלות שקדם לו אינו עולה מן החשבון ולשון המקרא הכי מוכיח דכתיב כל היום דוה דר"ל כל ה' יום והוא ההא שהוא אלף החמשי שסודו ביום החמשי של הספירות שהיא ספירת הוד דנהפך עלינו למשחית דמהוד נעשה דוה כידוע ל"ח אותו יום ה' כלו הוא דוה אבל שאר השני ימים הרמוזים גם כן כדוה והם אלף הרביעי ואלף הששי דהם הדלת והואו של דוה כי ההא של דוה היא האלף החמשי אלו השני ימים אינם כלם דוה כי לא נחרב הבית כי אם באמצע אלף הרביעי ויבנה באמצע אלף הששי נמצא דאל אלף החמשי לבד הוא שנגזר שיהיה כלו דוה ותו לא אלא מפני חמאינו נתעכב משיח עד כי יטה הצל של אחר חצי יום של יום אחד כמו שהיה חרבן הבית בעת ההיא ביום שלנו שהיה בעת אשר נטו צללי ערב כדאיתא בש"ס דתענית (דף כ"ט ע"א) וזה העת הוא בשש שעות ומחצה כמבואר בפסחים פ' תמיד נשחט (דף

נ"ח ע"א) והוא כי מפני שכתלי בה"מ לא מכווני לא היה צלם נוטה ממערב למזרח תכף אחר חצי יום אלא אחר חצי שעה כדאיתא ביומא פ' אמר להם הממונה (פרק ג' משנה א') וכמו שפירשו התוספת (התוספות שם ד"ה מוקמינן ליה וכו') בפ' תמיד נשחט הנ"ל ואנן ידעינן דאין יומא של הקב"ה מתחלק לכ"ד שעות עד שיהיה כל שעה מ"א שנים ומחצה ושני חדשים שלנו דהא אפילו הכ"ד שעות שאנו מונים לכל יום אחד הם כל אחת מחצי שעה אמיתות דאין שעות לילה ויום אחד כי אם י"ב כמספר י"ב מזלות כמ"ש הרח"ו בספר התכונה שלו ע"ש אלא יומו של הקב"ה ל"ב שעות כאור יום שלנו כי נהורא עמיה שריה ואין בו לילה או משום דמבעי ליה להיות כל שעה בשעות כפולות להיות שעות של קדש דהם כמנה של קדש שכפול היה וכן בשם הויה שהוא שמו אין אנו מצרפים בו אלא י"ב צירופים כידוע ולפיכך כל שעה מיומו הוא א' מ"ב של אלף שנים שהם פ"ג שנים וארבע חדשים שהם שליש שנה וכן מצאתי בפרקי ר"א פ' מ"ח בפירוש א"כ אפוא ששה שעות וחצי מיומו הם חמש מאות ואחד וארבעים שנה ושמנה חדשים משנים וחדשים שלנו ולכן לפי דברי רשב"י בתקמ"א ושני שלישים לפ"ק יהיה כבר נכון הר בית ה' כי אז יהיו ישראל שקמים מהצרות והמלחמות מצריכים להתעורר בביתא המשיח שמת"ק ועד תקמ"א ושני שלישים יהיו כלים והולכים עד שבאותו זמן

אור הרשב"י

אלו העשרים חדשים שאחר תק"ס כי עשרים הוא כף וכף הוא ראש תיבות כתר וכן מבואר בזהר בראשית ויגש דאות כף היא בכתר וכן הכתר שהיה בראש דוד היה הולמו ונכנס בחריץ שבראשו כמו שפירש רש"י על האי דאמור רבנן (סנהדרין דף כ"א ע"ב) באדוניו שבקש להולמו ולא הולמתו ומ"ש בזהר וירא הנ"ל ובשית מאה שנין לשתותאה יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא ומבועי דחכמתא לתתא ויתתקן עלמא לאעלא בשביעאה כבר נש וכו' פשוט הוא שזה אחר ביאת המשיח דהכי מובן מדבריו אבל לא שתהיה אז הגאולה אלא הגאולה תהיה בזמן האמור.

ועתה נדקדק בדברי הזהר האמורים ונראה איך האמת אתנו בפירוש זה והוא כי בתחלת אותו ענין הביא פסוק זה של (ישעיה פ"ב פס' ב') והיה באחרית הימים וגו' לרמוז למ"ש למעלה ממנו על השכינה כדאמרן הנקראת אחרית הימים כי משבעה ימי הבנין הידועים היא היא אחרונה שבהם אבל אין מקרא יוצא מידי פשוטו דקמלין דבאחרית שני ימים של הקב"ה שהם באחרית הב' אלפינן שנין של ימות המשיח כבר יהיה נכון בית ה' וגו' וזהו אמרו אחר הפסוק הזה ודא הוא יום ומדשאריו צל למעבד בשרותא דיומא אחרא פירוש שאלו השני ימים הם יום שלם והם אלף שנים וחלק יום השני כי באחריתו שהוא אחר חצי יום שמתחלת הצל לנמות ולעשות בצהרים שתרנימו הוא בשרותא דאז נקרא אחרית

נהיה כבר ששים ושמהים וסימניך א"ם יתמה"מה ח"כה לו כי א"ם יתמה"מה מספרו תקמ"א ואות ראשונה של חכה היא ח' כנגד ח' חדשים דאז חכה לו כי בא יבא.

וממ"ש בסתרי תורה דפרשת וישב בזהר חדש נראה דהאמת אתנו דאחר אלף תק"מ נגאל אלא דממ"ש שם נראה דאז יהיה עדיין תחילת הגאולה דהכי איתא התם ת"ח כד תמנה כ"ב שנין ז' זמנין לכל חד מאינון עשרה דזבינו ליה תשכח אלף תק"מ וכדין יתער פורקנא דישאל כצפרא דשארית לאנהרא זעיר זעיר עד שבעה עשר שנין דאסתלק דרגא הטוב וכו' ע"ש. ומ"מ נראה דהתחלת סימני הגאולה יהיו נראים מת"ק כדאמרן שהם כמ' שנה קודם שנגאל ממש או שתתעורר הגאולה כפי הזהר חדש לפי שיהיה כימות עינתנו דסימני החרבן נראו במקדש מ' שנה קודם שנחרב כדאיתא ביומא דף ל"ט ע"ב ת"ר מ' שנה קודם שנחרב הבית לא היה גורל וכו' והיו דלתות ההיכל נפתחות מאליהן וממ"ש בזהר פ' וירא דף קי"ז ע"א דבכל שיתין שנין מאלף הששי המלכות עולה מדרגה אחת מהי' ספירות הכי מובן שבתק"ס נגאל שהרי לפי חשבון זה בתק"ם עולה מ' מדרגות כי כן מספרו תשעה פעמים ששים ומשם והלאה מתחלת לעלות במדרגה העשירית שהוא הכתר וכתביב (אסתר פ"ב פס' י"ז) וישם כתר מלכות בראשה וימליכה תחת ושתי וכדי שיכנס הכתר בראשה צריכה לעלות מעט בו והיו

אור הרשב"י

השני ימים אז יהיה נכון הר בית ה' וגו' וכדי שלא נטעה לומר שיהיה זה תיכף ומיד אחר חצי יום אמר כמה בזמנא דאחריב בי מקדשא הוה ונטה צל למיעל למזרח שהוא מקום עליית השמש וקאמר הה"ד (ירמיה פ"ו פס' ד') אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב שפסוק זה נאמר על עת חרבן הבית שהתחילו להצית בו אש בתשעה באב סמוך לערב כדאיתא בש"ס דתענית (דף כ"ט ע"א) והיה דולק והולך עד שקיעת החמה של כל יום עשירי כדאיתא התם נמצא שלא נחרב בחצי היום אלא כי נטו צללי ערב וכמו שהיה בחרבנו כן יהיה בנינו דאף כי פנה היום שהם האלף שנים שנגזר על הגלות צריך שיתעכב מפני חטאינו המרובים עד כי ינטו צללי ערב של יום האחר ובה מדוקדק הפסוק דלא כתיב כי נטה צל ערב אלא הזכיר צללי לשון רבים וכתב כי ינטו שבלי יוד הוא עבר ועם היוד מתהפכת לעתיד דרצה לרמוז לנטית הצל שעבר בעת חרבן הבית ולנטית הצל שעתידי לנטות טרם יבנה ולזה קאמר (הוי) [אוי] דאף כי פנה היום שלם צריכים אנו להמתין עד כי ינטו צללי ערב של יום השני וכשיעבור יום אחד וצל של יום השני אז יהיה סוף הגלות וזה הוא אמרו אחר הפסוק הוה יום וצל הוא סוף גלותא ומאחר שאין זה ברגע חצי היום דלא הציתו האש בו מיד כי פנה היום אלא כי נטו צללי ערב ושהוא בשש שעות ומחצה וכדאמרן לעיל משמא דגמרא הוצרך ליתן שיעור לצל זה כמה תתפשט

אחר חצי יום קודם שיהיה נכון הר בית ה' ולזה אמר ושיעורא דהאי צל שית קמצינ ופלגא שהם ששה טפחים וחצי ויהיו אלו שית רגעי ופלג עידן דהזכיר בויקרא דף קי"ט ע"א כי בהתפשט מתחת דבר המצל אחר חצי יום לצד מזרח עד שעור זה אז הגיע העת המכוון ומנין זה הוא מנין מכוון למנין השעות שהציתו האש בבה"מ שהוא בששה שעות וחצי מיום תשיעי כדאמרן ולרמוז שאלו השעות שהם כנגד הטפחים אינם שעות מיומנו כי אם שעות מיומו של הקב"ה הנקרא הוה קאמר שלא נמדוד טפחים אלו לא בורת שיש ממנו ששה בכל טפח ולא בשאר האצבעות שיש בהם חמשה בכל טפח שבוה יהיה מספר האצבעות של ששה טפחים וחצי אלו יותר מכ"ו אלא בגודל שאין בהם אלא ארבעה בכל טפח שבוה יהיה מספר האצבעות של ששה טפחים וחצי כ"ו וכמספר הוה וזהו אמרו ובגודל דמשחא דבר נש גבר בין גוברין והקב"ה נקרא איש כדכתיב (שמות פרק ט"ו פס' ג') ה' איש מלחמה והוא מובלע בין האנשים שהם הפרצופים העליונים כי ג' פרצופים יש למעלה ממנו ואחת למטה ממנו כידוע והוא עומד באמצעם כאדם בנוני דאי לא אתא לאשמועינן האי הוה לי כל האריכות הוה ללא צורך. ומפני שהקב"ה לא אמר לישראל אלא כל היום דוה דמשמע דאלף שנים לבד היו צריכים לישב בגלות בשביל זה היינו תמהים למה עברו האלף שנים ואנחנו לא